

ČESKÝ ÚŘAD ZEMĚMĚŘICKÝ A KATASTRÁLNÍ
ODBOR ŘÍZENÍ ÚZEMNÍCH ORGÁNŮ

Pod sídlištěm 1800/9, Kobylisy, 182 11 Praha 8
IČ: 00025712, tel: 284 041 111, fax: 284 041 204, e-mail: cuzk@cuzk.cz, ID DS: uuaaatg

---

VAŠE ZNAČKA:

ZE DNE: 2022-07-12

NAŠE SP. ZN.: ČÚZK-17994/2022

NAŠE Č. J.: ČÚZK-19413/2022

VYŘIZUJE: Mgr. Pavlína Trajerová

TELEFON: 737258994

E-MAIL: cuzk@cuzk.cz

MÍSTO A DATUM: Praha, 2022-08-22

POČET LISTŮ/PŘÍLOH:

**Všem katastrálním úřadům a
zeměměřickým a katastrálním
inspektorátům**

Žádost o stanovisko ve věci návrhu na výmaz zástavního práva na základě rozsudku o propadnutí náhradní hodnoty

Český úřad zeměměřický a katastrální (dále jen „Úřad“) obdržel žádost jednoho z katastrálních úřadů o stanovisko k výmazu zástavního práva na základě potvrzení ÚZSVM o zániku zástavního práva s odkazem na ustanovení § 41 zákona č. 219/2000 Sb., o majetku České republiky a jejím vystupování v právních vztazích, ve znění pozdějších předpisů. Česká republika nabyla předmětnou nemovitost na základě ustanovení § 71 trestního zákoníku (trest propadnutí náhradní hodnoty). Katastrální úřad uvádí, že je mu znám obsah stanoviska Úřadu č. j. ČÚZK 15059/2021 ze dne 25. 6. 2021, avšak ÚZSVM ve svém potvrzení odkazuje na rozsudek Vrchního soudu v Olomouci č. j. 5 Co 18/2021-78, který řešil obsahově totožnou věc, přičemž jej v kopii k návrhu na vklad přikládá. Tímto rozsudkem byl povolen vklad výmazu zástavního práva k zastaveným nemovitostem, s tím, že současně dle ustanovení § 250j odst. 2 o. s. ř. soud nahradil v tomto rozsahu rozhodnutí příslušného katastrálního úřadu. Vrchní soud v Olomouci dospěl v označeném rozsudku k závěru, že předložené potvrzení ÚZSVM o zániku zástavního práva nemůže být vkladovou listinou, ale zároveň uvádí, že toto potvrzení považuje pouze za podání ÚZSVM, kterým odkazuje na listinu předpokládanou (a požadovanou) ustanovením § 17 odst. 2 a 4 katastrálního zákona, která je důvodem pro výmaz zástavního práva. Touto listinou je dle soudu trestní rozsudek, kterým došlo k propadnutí zastavených nemovitostí. Dále pak soud vyslovuje názor, že „je možné „příložením“ vkladové listiny... realizovat také odkazem na tuto vkladovou listinu, pokud již byla v předchozím vkladovém řízení příslušnému katastrálnímu úřadu řádně shodným návrhovatelem předložena... a katastrální úřad na jejím základě návrhu tohoto návrhatele vyhověl...“. Se závěry soudu obsaženými v tomto rozsudku se katastrální úřad neztotožňuje a žádá Úřad o stanovisko, jak se k nim postaví. Upřesňujeme, že v označeném rozsudku Vrchního soudu v Olomouci byl uložen trest propadnutí části majetku.

K věci uvádíme, že se rovněž neztotožňujeme s citovanými závěry a podobně jako katastrální úřad nepovažujeme za vkladovou listinu pro výmaz zástavního práva rozsudek soudu, který rozhodl mimo jiné o propadnutí části majetku, kterou tvořily nemovitosti evidované v katastru nemovitostí, pokud v jeho důsledku podle § 41 zákona o majetku České republiky zaniklo zástavní právo, které tyto nemovitosti zatěžovalo. Důvodem je skutečnost, že zánik zástavního práva není ve výroku rozsudku o propadnutí části majetku konstatován. Katastrální úřad je evidenčním orgánem provádějícím zápisy do katastru nemovitostí podle předložených listin a bez listiny, která zánik zástavního práva ke konkrétním nemovitostem výslovně stvrzuje, nemůže provést jeho výmaz z katastru nemovitostí, byť by se zdálo zcela zjevným, že zástavní právo zaniklo ze zákona. Tento názor Úřadu byl již vyjádřen ve stanovisku sp. zn. ČÚZK-13903/2021-11, č. j. ČÚZK-15059/2021. Úřad se rovněž neztotožňuje se závěrem soudu, že

je možné namísto přiložení vkladové listiny k návrhu na vklad na tuto listinu (byť by byla listinou veřejnou a byť by podle ní již byl proveden vklad jiného práva do katastru nemovitostí) pouze odkázat. Vzhledem k tomu, že předmětný závěr Vrchního soudu v Olomouci nelze považovat za ustálenou judikaturu, nepovažuje Úřad za vhodné jej aplikovat v jiném řízení, nežli v tom, ve kterém bylo takto rozhodnuto a v němž je vyslovený závěr závazný.

Z předmětného rozsudku soudu je však, přes jeho poněkud problematické odůvodnění, zřetelně patrný úmysl soudu rozhodnout tak, aby výmaz zástavního práva, které zaniklo podle § 41 zákona o majetku České republiky tím, že stát nabyl majetek rozhodnutím soudu o propadnutí části majetku, probíhal bez dalších komplikací, bez nezbytné součinnosti poskytnuté zástavním věřitelem, který má zájem spíše opačný, a rovněž bez nutnosti vyvolávat další soudní řízení na určení neexistence zástavního práva. Svými závěry Vrchní soud v Olomouci ve své podstatě vyjádřil nesouhlas se závěry výše označeného stanoviska Úřadu, že zánik zástavního práva musí být potvrzen všemi osobami, jejichž práva se prováděný výmaz týká, nebo alespoň osobou, jejíž právo se vymazává, případně musí být doložen rozsudek na určení, že zástavní právo zaniklo.

Aby mohlo být dosaženo smyslu citovaného rozsudku soudu, řešil Úřad opětovně otázku, na základě jaké vkladové listiny je možné provést výmaz zástavního práva z katastru nemovitostí v popsané situaci, a dospěl k závěru, že je možné přiměřeně postupovat tak, jako bylo popsáno ve stanovisku sp. zn. ČÚZK-10919/2019-11, č. j. ČÚZK-10943/2019 týkajícím se vkladu vlastnického práva v případě, kdy soud vydá rozhodnutí o propadnutí majetku, které neobsahuje konkrétní označení propadlého majetku. Vzhledem k tomu, že podle § 345 trestního řádu je ÚZSVM zasílán rozsudek soudu, jímž byl uložen trest propadnutí majetku, **k provedení tohoto trestu**, v tomto stanovisku Úřad dospěl k závěru, že ÚZSVM je oprávněn podat návrh na vklad vlastnického práva pro Českou republiku, a to při analogickém využití ustanovení § 66 odst. 1 písm. d) a odst. 5 katastrální vyhlášky. Vklad se provede na základě potvrzení ÚZSVM jako orgánu veřejné moci zákonem pověřeného realizovat úkon při výkonu veřejné moci, v jehož důsledku právo vzniklo, doloženého pravomocným rozsudkem, kterým došlo k uložení trestu propadnutí majetku (a ohlášení příslušnosti hospodařit s konkrétními nemovitostmi pro ÚZSVM). Pokud Úřad dovodil, že ÚZSVM je oprávněn podat návrh na vklad vlastnického práva pro Českou republiku, neboť je zákonem pověřen provedením trestu propadnutí majetku, potom není důvodu se domnívat, že ÚZSVM není oprávněn podat návrh na výmaz zástavního práva, které následkem přechodu vlastnického práva na Českou republiku ze zákona zaniklo. V popsané situaci potom bude vystupovat jednak jako orgán veřejné moci vystavující potvrzení o zániku zástavního práva (přiměřeně podle § 66 odst. 1 písm. d) a odst. 5 katastrální vyhlášky), jednak jako účastník řízení – vlastník nemovitostí, jehož vlastnické právo se zánikem omezení spočívajícího v zatížení nemovitostí zástavním právem rozšiřuje (§ 13 katastrálního zákona). Dalším účastníkem řízení bude zástavní věřitel jako ten, jehož právo zaniká. Je třeba připomenout, že vzhledem k tomu, že ÚZSVM nevystavuje potvrzení v pozici vlastníka nemovitosti, nýbrž jako orgán veřejné moci, bude katastrálními úřady přezkoumáváno jako veřejná listina v rozsahu ustanovení § 17 odst. 2 katastrálního zákona. Potvrzení musí být také doloženo pravomocným rozsudkem, kterým došlo k uložení trestu propadnutí majetku.

V případě, na který se katastrální úřad dotazuje, se nejedná o trest propadnutí majetku nebo jeho části podle § 66 trestního zákoníku, nýbrž o trest propadnutí náhradní hodnoty podle § 71 trestního zákoníku. Jeho výkon je upraven v ustanovení § 349b trestního řádu, spolu s výkonem trestu propadnutí věci podle § 70 trestního zákoníku tak, že zákon zde výslovně nekonstatuje, že ze strany ÚZSVM se jedná o provádění trestu. Přesto se Úřad domnívá, že nic nenasvědčuje tomu, že by postavení ÚZSVM mělo být v případě výkonu trestu propadnutí věci nebo propadnutí náhradní hodnoty odlišné, a považuje výše popsané závěry týkající se výkonu trestu propadnutí majetku či jeho části za přiměřeně aplikovatelné i v případě výkonu trestů propadnutí věci a propadnutí náhradní hodnoty. Tento závěr lze odůvodnit

zněním ustanovení § 85, odst. 3 a 5 Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 1/2002 Sb. instr. a sdělení, kterou se vydává vnitřní a kancelářský řád pro okresní, krajské a vrchní soudy (dále jen „kancelářský řád“). Podle § 85 odst. 3, věta první kancelářského řádu zašle soud, jestliže nabylo právní moci rozhodnutí, jímž byl uložen trest propadnutí věci, jeho opis **k výkonu tohoto trestu** organizační složce státu, které podle zvláštních právních předpisů přísluší s takovou věcí hospodařit. Podle § 85 odst. 5 se tento postup přiměřeně použije na výkon ostatních sankcí, na jejichž podkladě stát nabývá majetek. Za takovou sankci je podle názoru Úřadu třeba považovat i trest propadnutí náhradní hodnoty.

Pro úplnost považujeme za vhodné se vypořádat s názorem, který Úřad vyjádřil ve stanovisku sp. zn. ČÚZK-13903/2021-11, č. j. ČÚZK 15059/2021, a sice že považuje ustanovení § 41 zákona o majetku České republiky za protiústavní, protože porušuje zásadu, že vlastnické právo všech vlastníků má stejný zákonný obsah a ochranu (čl. 11 Listiny základních práv a svobod), neboť uvedeným ustanovením je preferováno vlastnické právo České republiky. K přehodnocení názoru vyslovenému v citovaném stanovisku došlo z důvodu, že následně bylo Úřadem zjištěno, že Ústavní soud k dané otázce zaujal opačný názor. V usnesení ze dne 17. 9. 2019, sp. zn. III. ÚS 130/19 Ústavní soud konstatoval, že „[u]ložení trestu propadnutí věci nic nemění na skutečnosti, že stěžovatelka zůstává nadále věřitelkou vedlejší účastnice, přičemž se může v řízení před civilními soudy svého nároku domáhat. Zánik zástavního práva je předvídatelným důsledkem uložení trestu propadnutí věci dle § 41 odst. 1 zákona o majetku České republiky, podle něhož zástavní právo k nemovitostem zaniklo s přechodem vlastnického práva na stát. Skutečnost, že propadnutím věci zanikne zástavní právo na věci váznoucí, nijak nebrání tomu, aby trestní soud trest propadnutí věci uložil, přičemž jeho postup nelze považovat za problematický či dokonce protiprávní. Jak ostatně uvedl Nejvyšší soud v rozsudku sp. zn. 28 Cdo 1617/2009 ze dne 1. 11. 2011, stát neodpovídá za škodu vzniklou zástavnímu věřiteli z toho důvodu, že rozsudkem trestního soudu dojde k propadnutí věci státu. Takovýto nárok nemůže být proti státu po právu uplatněn, neboť zde absentují předpoklady plynoucí z ustanovení § 13 odst. 1 zákona č. 82/1998 Sb. Výkon práva státu v oblasti práva veřejného jmenovitě v oblasti trestního práva představovaný plněním úkolů trestního soudnictví a spočívající ve vyslovení propadnutí věci státu, nemůže být pojmově považován za protiprávnost.“ Obdobně se Ústavní soud vyjádřil též v usnesení sp. zn. I. ÚS 292/12 ze dne 21. 2. 2013 či usnesení sp. zn. I. ÚS 2894/14 ze dne 28. 5. 2015.

V současné době je v Poslanecké sněmovně v projednání novela trestního zákoníku, jejímž předmětem je rovněž změna spočívající ve stanovení, že zástavní práva k propadlému majetku, k propadlé věci, k propadlé náhradní hodnotě (a též k zabrané věci, zabrané části majetku, zabrané náhradní hodnotě, zabranému spisu nebo zařízení) nezanikají. Pokud tato novela bude v tomto znění přijata, zástavní práva v popsanych situacích nabytí majetku Českou republikou napříště nebudou zanikat. O její případné účinnosti bude Úřad katastrální úřady informovat a poskytne jim metodiku zohledňující novou právní úpravu.

Mgr. Martina Hercegová
ředitelka odboru řízení územních orgánů
(elektronicky podepsáno)

Na vědomí:
Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových